

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:
Dr. Szirmai Vidor

Főszerkesztő:
Dr. Rajk Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatárs:
Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:
Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 1-50. Egyes
szám ára 12 fillér.

A főrendiház intendánsa.

Gróf Tisza István fölkiáltott: „Legyen vége a komédiának!” és megkezdődött a komédia. A politikai színház referensei igen behatóan irtak az emlékezetes estéről és csaknem egyértelműleg megállapították, hogy a szereplők lámpalázzal küzdöttek, a végszóra nem figyeltek, a megállapított utasításokat elfelejtették és hogy az előadás összességéből hiányzott az egységes vezetés.

A főrendiházban nemsokára ismét lesz előadás. Mozgalom indult meg ugyanis, hogy abban az esetben, ha a képviselőház a lex Dániel alapján szavazná meg az indemnitást, a főrendiház a javaslatot, mint törvénytelen, tárgyalás nélkül adja vissza. Ezzel szemben gróf Tisza István megbizta legbizalmasabb főrendi hivat, gróf Keglevich Istvánt, hogy szervezze a főrendiház kormánypártját, amelyet különben is a pair-sub segédelmével föl fognak frissíteni.

És ezzel ismét a cselekvés mezejére lép a magyar Tháliának egy régi vezéralakja, akit néhány esztendő előtt csak némi erőszak alkalmazásával tudott el-

távolítani az Operaház és a Nemzeti Színház éléről Széll Kálmán. Ő fogja rendezni a főrendi előadásokat és a pair-sub alkalmából bizonyára az ő véleményét is meg fogják hallgatni a társulat szervezését illetően. Mint a főrendiház intendánsa fog működni, miután elérte azt az óriási sikert, hogy az államilag szubvencionált színházaknál nemcsak önmagát mint intendánst, hanem magát az intendánsságot, mint intézményt is megölte. Kivégezte önmagát és örököseit, az intendánsok egész sorozatát, nemzedékről-nemzedékre.

A gögös velencei doge-profil, amelynek klasszikus szépségű vonásait nagy gyönyörűséggel néztük az operai intendánsi páholy vörös függönyén, ezentúl a főrendiház gótilus pompájában fog feltűnni a szervezett kormánypárt élén.

Minő fanatismussal bizhatik szerencsecsillagában gróf Tisza István, ha rá meri bizni ügyét arra a kézre, amely eddigelé minden dologban szerencsétlennek bizonyult, amely legkönnyebb dolgokat a legnagyobb nehézséggel győzi le és a föltétlen rend helyére a szervezett rendetlenséget állítja be intézményesen.

És mindezt a legbrilliansabb tehetség és feltétlen becsületesség mellett

Esztétikai gyönyörűség nézni ezt a mindenképpen kiváló férfit, aki valami erőszakos lovagvárból és középkori fegyverzetből lépett egyenesen ebbe a mi modern korunkba, mint izgatón érdekes anachronizmus. És talán nem merő véletlenség, hanem mélységesen jellemző tünet, hogy gróf Tisza István éppen a balfogásoknak ebben a virtuozában találja hűséges fegyvertársát.

Talán nem is oly meglepő véletlenség, hogy gróf Keglevich István a szuffiták világából rögtön a politika mezejére teszi át működése körét. Elvégre ennek az országnak két nagy szenvedélye van: a politika és a színház. A színházakban rosszul játszanak, de kitűnően űzik a politikát. A parlamentben rossz a politika, de pompásan játszanak komédiát.

A színházi emberek kitűnő politikusnak tartják gróf Keglevich Istvánt, de rossz intendánsnak: — a politikusok épp az ellenkezőt tartják. És minthogy nálunk a politikusok gyakorolnak elhátározó befolyást a művészet dolgaira is,

TÁRCA.

Visszapillantás.

Elmult a színi szezon, a szerdai este volt az évad befejezője.

„Mert bármi szép a táj,
Tovább menni muszáj,”

(Vándorlegény.)

És valóban, szép is volt a *bajai táj*, színtársulatunk meglehet vele elégedve. Állandóan élénk volt az érdeklődés, nagyon gyakran megvalósult a szindirektori álmom: telt volt a ház! Sőt sokszor még meg is kellett szerezni a székek számát néhány számozatlan vendégszereplővel.

Ha tisztán általában és elméletileg tekintem, a közönség érdeklődését, két okát találok: egy *külsőt* és egy *belső*t. Foglalkozunk előbb ez utóbbival.

A közönség érdeklődésének *belső* okát abban látom, hogy először is az igazgatóság a közönség izlésének megfelelően tudta egybeállítani *műsorát*. Ez az első és legfőbb oka a sikernek, melyet a közönség ismerete, sok évi gyakorlat és helyes tapintat útján lehet megszerezni és biztosítani.

Mit mondjunk immáron Pesti Ihász Lajos

sének, legalább nagyjában és általában? Ugy látjuk, meg. A mindinkább fellendülő színházlátogatás legalább emellett látszik bizonyítani.

Ámde kimondom erre azon meggyőződésemet, hogy a nagyközönségnek izlését, praktikus ítéletét, mely a telt házban nyilvánul, esztétikai tekintetben zsinórmértékül nem fogadom el. Más szóval: a színház igazgatósága nem szegődhetik mindenben a közönség ama részének mulattatójává, melynek épen színi nyelven »tömeg« a neve. Nem szabad a műsor megválasztásában mindent, mindent alárendelni az u. n. »közönség« izlésének; mert valljuk be, ha csak ezt követnők, egy szép estvén eljutnánk — a Barokaldi cirkuszába. Mikor Göthe volt a weimari színház directora és Jagemann Karolin annak országos hírvélművésznője, egy darab került színre, melyben — egy pudli is fellépett. És ime, a közönségnek tetszett! Berzenkedett Göthe, sirt a művésznő mérgében, hogy a pudli feketeése elnyelte az ő hirnevének sugarait; de adni kellett, mert tetszett a közönségnek! Ime, hová vezet a közönségnek tulságos kultusza. A színház legyen a közönség vezére idej műsoráról? Megfelelt-e a közönség izlés és nem megfordítva. Thália papjai ne feledjék, hogy rendjüknek önállóságát minden

illetéktelen beavatkozás ellen megvédeni tartoznak.

Abból tehát, hogy az igazgatóság eltalálta a »közönség« izlését, még nem következik műsorának tökéletessége. Ennek megállapításában ezen említett kritériumon kívül az esztétikának is van szava, melyet elhallgatnunk nem szabad. Biráljuk meg tehát e szempontból is a műsort.

Ama 29 darab közt, melyet idén színrehozottak, volt

- 4 dráma,
- 4 vígjáték,
- 5 bohózat,
- 2 népszínmű,
- 14 operett,
- 0 szomorujáték.

Az operett ezen óriás túlsúlya — majdnem fele az összes előadásoknak — esztétikai szempontból nem helyesíthető. Magát a *művészetet* nem szabad a nagyközönség izlésének vagy a pénzügyi szempontoknak alárendelni; a művészet nevében pedig elvárhattunk volna több *népszínművet*, (*Annuska*, *A bor* az ujabakból, a régiekből bármelyiket, mert valahány van, jobb az az importált francia sületlenségénél) elvárhattunk volna legalább egy szomorujátékot. Trilby-t szívesen megnéztük

— egy rettenetes gyanum támad: hátha csak azért biznak ilyen politikai föladatot gróf Keglevich Istvánra, hogy ország-világ előtt nyilván dokumentálják, hogy ezt a férfit a politikától száműzni kell — vissza a színházhoz!

Hátha még harmadszor is intendáns lesz belőle?!

Gergely István.

A baja—báttaszéki hid.

A kereskedelemügyi miniszteriumtól a város közigazgatási bizottságához a következő leirat érkezett:

»A Bajától—Báttaszékig tervezett vasuti vonalnak f. évi június hó 19-én 40623. szám alatt kelt rendeletem alapján megtartott közigazgatási bejárásról felvett és hitelesített másolatban idezárt jegyzőkönyv tartalmát tudomásul véve, az abban foglalt és egyetértőleg létrejött megállapodásokat egyidejűleg helybenhagytam.

A bejárás alkalmával képviselői részéről előterjesztett kérelmek tekintetében a következőkben döntök: Azon kérelem, hogy a Dunán építendő vasuti hid hídfői és pillérei akként építtessenek meg, miszerint azon közúti közlekedést közvetítő híd szerkezet is elhelyezhető legyen, figyelemben nem részesülhetett, mert a vonatkozólag megejtett számítások azt eredményezték, hogy a bajai vasúti hiddal közös hídfőkön és pilléreken létesítendő hid a kiépítendő útrészekkel és ártéri hidakkal együtt legalább is 1 millió koronával több költséget igényelne, mint egy megfelelő helyen kizárólag a közúti forgalom céljaira építendő közúti hid.

Erre való tekintettel és mert a vasúttól független közúti forgalmi szempontból is előnyösebb, a Cim képviselői által e részben előadott kérelmet el kellett ejtenem és az itt szóba jövő közúti közlekedési érdekek kielégítését arra az időre kellett halasztani, midőn a szükséges költségfedezet a törvényhozás elhatározása folytán egy külön közúti hid létesítésére rendelkezésre álland. Cim képviselőinek azon további kérelmét, hogy a vasúti vonal 22/23

szelvényei között egy megállóhely létesítésék, Baja állomás közelségére való tekintettel figyelemben szintén nem vehettem.«

Úri gorombaság.

A »Bajai Hírlap« utolsó számának megjelenése óta két, magát nagyműveltségűnek tartó úri ember megelegedéstől és örömtől sugárzó arccal fogadja a velük lelki rokonságot tartók üdvözleteit. Valóban méltán ragyog az arcuk, és méltán megilleti őket a gratuláció, mert sikerült nekik válvetve egyesített erőlködéssel engem, egy egyszerű iparost kigúnyolni azért, mert bátorságot vettem magamnak iparos társaim nevében és érdekében nekik az igazat megmondani a nyilvánosság előtt. Most már azt kívánják, hogy ezért a nagy bűnmért szégyeljem magam, mert szabó iparos vagyok, aki nines hivatva arra, hogy tollat merjen ragadni s hogy az újságban oda merje dörgölni az igazságot némely »hivatott«-nak az orra alá.

Nohát vegyék az urak tudomásul, hogy sem én, se iparos társaim nem szégyeljük a mesterségünket, mert mindegyikünké van olyan becsületes kenyér kereset, mint pl. egy könyöradományokból fentartott pártlap felelős szerkesztőjének a bére.

Ellenben, ha én tudományosság (?) és társadalmi állás tekintetében olyan magas helyet foglalnék el, mint milyennek képzelem magát az az úr, aki a »Nyílt szó bajai iparosokhoz« című cikket írta, akkor én nemes gondolkodással a következő felvilágosítással szolgáltam volna egy cikket író iparosnak:

Tudja mit Czérnay ur (nem tudom helyes e így írni?) dacára annak, hogy mint bajai ember 26 év óta önálló iparos, dacára, hogy nagy adófizető, dacára hogy sokat fáradozik mások érdekében, — dacára hogy ebből folyólag egész sereg elnöki és egyéb állása van, — dacára hogy a közbizalom város atyává emelte, maga mégis nagyon messze van attól, hogy újság cikket írni képes legyen; hogy merészel maga cikkezni, ha mindjárt közérdekből is? Hogy tudott magáról ennyire meglepedkezni, hiszen láthatja, hogy mi dacára annak, hogy tanult emberek vagyunk, mert már atyáink is tollforgató emberek voltak, alig vagyunk képesek egy valamire való cikket összehozni, hát akkor mit akar maga szabó létére ott, ahol mi hajdúk se boldogulunk a harang öntéssel?

De, hogy lássa Czérnay úr mennyire nemeslelkű vagyok, ime mondok Önnek valamit. Nézze, itt van ez a Horovitz Gusztáv úr, az

új évszázad bajusztalan üstököse, aki nagyon okos ember, csak nem akarja elárulni, mert nagyon szerény és szemérmes; szellemes a gorombaságig és csuda bátor, mert nappal is revolvert hord a zsebében; valóságos szerencse Bajára nézve, hogy ide jött. És még is van egy hibája, de csak bizalmasan sugom meg Önnek: a kigúnyolt olló nélkül nem tud lapot szerkeszteni és amellet ravaszkópé, tudja miért? megmondom azt is: mert Horovitz úr nem mártja ám tintába az ollót mint maga, ügyetlen szabó, tud ő tinta nélkül is írni a szerkesztőségi ollóval. A tisztogatónéja panaszkodik az utcán a járó-kelőknek, hogy a hentes nem akarja megvenni tőle a Horovitz nagyságos úr újságpapírosait, mert valamennyiből különféle formájú sarkos darabok vannak kiollózva és így nem lehet a hurkát bele csavarni. Lám ő is kénytelen ollót használni, ha azt akarja, hogy érjen valamit a lapja és azért haragszik a szabókra, de különösen Önre, ha írni merészelnek, mert az írásról eszébe jut a toll, a tollról az olló, az ollóról pedig, hogy — veszélyben a tudománya, mert felfedezik . . . .

Igen is, Horovitz úr köpenyébe elbújt uram, azt feleltem volna a »Válasz«-ra még ezen kívül, igaza van Önnek Czérnay úr, egymástól élünk, együtt dolgozunk, fáradunk a közérdekért, kiki tehetsége szerint.

De azt kívánni, hogy az iparos szégyenkezzék, mert szólni mert iparos társai érdekében, az lehet némely urak felfogása, de mindenesetre ostoba felfogás és szégyene a XX-ik századnak. Mert amikor minden munkás jogokat követel magának, megfordított bölcs az, aki az iparost vissza akarja dobni a középkor sötét elfogultságába. Én becsülöm a Zsidókat és nem hiszem, hogy ebben a tekintetben ellenkező véleményen volnának — cikk íróját kivéve.

Nyugodtak lehetnek, nem akarok újságíró lenni, de hülyeségnek tartom, ha az iparost mestersége miatt gúnyolják azok, akik talán nem is a saját képességük, hanem sors véletlene folytán kerültek nagyobb szellemi fölényt feltételező társadalmi állásokba. Örüljenek neki. Engem pedig támadhatnak, gúnyolhatnak, az nekem nem árt és nem is az én szégyenem. A bajai igazi előkelőség nagyobb része iparos szülőktől származik és ahogy ismerem őket, egyikse szégyenli a származását, pedig olyan is van, akinek az apja, szabó volt. Szégyeljük magukat azok, akik a becsületes munka embereit ki akarják pelengérezni. Szerencse, hogy az ő akaratuk és a siker ellenlábasai egymásnak. — Ilyen dolgok is csak Baján történnek meg.

Czérnay Imre.

volna annál is inkább, mert K. Breznay aszszony már kreálta e szerepet szép sikerrel.

Nemzeti szempontból már komolyabb a kifogásunk. Ne higgye senki, hogy azért, mert valami új és mert francia, mindjárt lelkesedünk érte. Ne tessék sippal-dobbal dolgozni, mert az ilyen jelzők, mint »világhírű«, »órási siker« stb. azt az ezópusi mondást juttatják eszünkbe, hogy: lépre viszi a tökfilkót, az okos meg kineveti. Ha magának a darabnak és az előadásnak nines vonzó ereje, sem francia vagy német volta, sem a nagyon tapintatlan reklám meg nem menti a megérdemelt bukástól. — Hol késnek az éji homályban magyar vigjáték-íróink, Herczeg Ferencz, a Rákosiak, Csiky stb.? A népszínmű nem áll-e közelebb a magyar közönség lelkéhez, mint a párisi boulevardok élete? És városunk szülötte, Tóth Kálmán, nem érdemelne meg egy estére való reprimand? — hogy Kisfaludyról, Czákóról, Nagyról és Katonáról ne is szóljak. Miért ültetik át a francia coehonnerie-t magyar talajba, (Tavas) miért adnak magyar gúnyát német vándorlegényeknek, mikor itthon szebbet, különbet találunk? Semmi szavunk az ellen, hogy a külföld javát-savát megismertessék a magyar közönséggel; de óvást emelünk az ellen, hogy az újság jogcímén minden gyengébb külföldi alkotást importáljanak.

A színházlátogatás második belső indító oka a jó játék. E tekintetben, hála a szereplők lanakadatlan és dicséretes buzgalmának, sokkal több jót mondhatunk az idej évadáról. A hölgyek és a férfiak közt igazán jó erőket láthattunk. Gerlaci Hermin, Aldor Juliska, Szabados Gizzi, Simon Mariska, Csizsér Sárika valóságos nemtői voltak a társulatnak. Kutbi Janka ugyan nem váltotta be teljesen a hozzá fűzött várakozást, de ha nem engedi magát elkapadni e tömjéntől, mely nem a művészet füstölőjéből árad feléje, ha szigorú önkritikát gyakorol, főképp ha több temperamentummal játszik, még sokra fogja vihetni, K. Breznay Annáról már elmondtam dicséretemet; az igazgatóságon mult, hogy nem volt sok alkalmam megismételni. — Az énekkarból megemlítjük a nagy komolyságában oly kedves és érdekes arcú U. Kaposi Irént, az ő ellentétjét, a mindig mosolygó Dörner Irént és a karnak úgy az énekekben, mint konstitúciójában igazán erős tagját, Szendrei Miczit. — Már a férfiak megbocsátanak, ha névszerint nem dicsérem őket. Ők is szépen dolgoztak, sok jó estét szereztek, jó emléket hagytak vissza — Isten hozza őket jó egészségben vissza mihozzánk!

Amit a színházlátogató külső okának neveztem, azon a napi szenzációkat, a művészettel nem egy kenyéren levő érdekességeket értem. Ilyen pl. egy neves vendég szereplés, egy előre

előkészített taps- vagy füttyvihar, valami egzotikus fejedelem jelenléte stb. Színházunknak a kedvenc verseny ötlete megadta e külső érdekességet is, melynek hullámai elég magasra csaptak. Megvolt ennek a jelenségnek is a maga pszichológiája. Elvégre a közönség izléséről volt szó, melyet nem lehet pusztán szélyből monopóliummá tenni. Győzött is a közönség igazi, mert méltó kedvence: Gerlaci Hermin.

Tán utoljára vetem papírra e nevet; tán soh'sem írok több kritikát Gerlaci Herminről . . . . E lap olvasóinak nevében tehát elbúcsúzom tőle én is, mint ő oly szépen búcsúzott az »édes, drága közönség«-től. Köszönje meg az Istennek, hogy művészetet lehel lelkébe; mi pedig köszönjük neki magának, hogy az istenadta művészetével négy éven át gyönyörködtetett bennünket. Évek jönnek, évek mennek; velük jönnek-mennek más-más színészek is; de vigye magával Gerlaci Hermin a messze távolba azt a meggyőződést, hogy emléket tér és idő sem fogja egyhamar kitörölni bajai közönsége lelkéből. Az újabb sikerek, melyeket — tudjuk — aratni fog, tán feledtetik vele hálás publikumát; de még akkor is igazság marad, hogy bajai közönsége, mely elismerését oly tüntető és impozáns módon nyilvánította, nem fogja feledni, hogy ki volt az ő igazi kedvence . . . .

Amerikai levél.

Erdős Aurél brooklyni mérnök hazánkfia, kinek Baján előkelő rokonsága van, abból az alkalomból, hogy megnyílt a világraszóló brooklyni földalatti villamos vasút az alábbi rendkívül érdekes levelet írta bajai hozzátartozóikhoz. A levelet — a rokonság szivességéből — egész terjedelmében közöljük:

Brooklyn, 1904. X. 28.

Kedves Rokonaim!

Még a küszöbön álló választásról se esik annyi szó a városban, mint a földalatti vasútról, melynek nagyobb részét tegnap nyitottuk meg ünnepélyesen. Öt percig minden harang és a legutolsó gőzszip működésben volt, hogy a Fertőnél 3-szorta nagyobb város egész területét ellássa lármával, a mi mód felett sikerült is. A bankettot elengedtem (250 K. egy teríték), hanem este pont 7 órakor az elsővel rászabadulván a legelső vonatra, kétszer beutaztam a vonal megnyílt darabját (50 km), a mi 10 c.-embe (50 f.) került. Úgy örült neki mindenki, mint egy drága új játékszernek, amely kétszázmillió K.-ba és százhusz emberéletbe került. De még így is valóságos csuda, hogyan tudták ezt a 4 vágányos vasutat a huszemeletes házak, forgalmas utcák földi és emeleti vasutainak terhe alatt a csatornák és minden képzelhető vezeték tömkelegében négy esztendő alatt ennyire is megépíteni. Volt hogy 12 ezren dolgoztak rajta. Most 2000 embere van, a konduktorok elég udvariasak, mind az amer. vasutasok színe-java. Egyelőre csak négyszáz igen széles és hosszú, magas kocsis van forgalomban, de azért első este 7—12, 125 ezer utast baj nélkül kezeltek (egy csipő hibbanást leszámítva), a mi óránként 25 ezer személyt jelent. Azóta (4 nap) egy express vonat megölt egy pályaoért. Leggusztosabb az express, a mely csak 3 kmenkint áll meg, úgy minden 5 percben. Átlag 50 km. sebességgel megy, a pálya legjobb részén pedig épen 20 m/sec sebességgel repül, ami egy gyorsvonatnak se válnék szégyenére. Törte és zúzta magát érte a közönség. A többség áll, minden második férfinak óra van a kezében, a nyolckocsis sulyos vonat legördül az állomás (2°/₁₀) lejtőjén, a vezető nekiereszti a rengeteg áramot, melyet éjjelnappal fejleszt a niagarainál is hatalmasabb központ a Hudsonparton (köszén) az 59-ik utca alján, az alagut oszlopai rezgő árnyakká változnak, a kocsis azonban olyan nehéz és a felépítmény olyan szolid, hogy rázásról az említett 72 km.-res sebesség mellett is alig van szó.

A vonal pár hónap mulva az East River alatti alaguton át Brooklyn belsejébe, a másik oldalon pedig a Harlem folyó alatt át az ide 20 kmnyire levő Bronx Parkig, másik ága pedig a Hudson balpartján a város határáig fog érni. Az amúgy mintaszerű rövidke pesti vasut az ő kényelmesen futó kis kocsijaival nem tudna hová sülyedni a mi 44 állomással bíró négyvágányú földalattink mellett, (most a londoniaknak kell épen ilyen kocsis az ő alagútjaikba) amelyen acélból való kocsioriasok rohannak hetesével minden pár percben gyorsvonatsebességgel elégitvén ki a lakosság mászkálási dühét. Sokan fognak immár ott-hon ebédelni, a kiknek 8—10 kmnyire van a lakásuk a hivataluktól, csak 1/2 órát kell az expressen tölteniök és a 10 c. is megtérül nagyjából. A vonal-mentén felmentek a telkek árai és új városrészek fognak keletkezni a belvárosban dolgozó és vidéki környezetben lakó nép számára.

A hidnál most 2 tömeg útja keresztezi egymást, ennek érdekes vázlatát láttam egyik lapban a jellemző alakokkal, a milyenek többek közt: az öklöző, az ölelgető, a könyéssel dolgozó, a festékes ember, az orvtámadó, a csákányos és kapás ember, a sleppenjáró, az elgázolt ember, a tyukszemtaposó és végül maga a »hog« a mint a cikk-cakokban törtetve gázol át a tömegen, míg utoléri végzete, hogy őt verik le lábáról.

Legkülönösebb azonban, mikor a télen meleg, nyáron hűvös alagutból kiérve a szabad ég alá jut a vonat és egyszerre csak megáll egy viadukt tetején, 20 m.-es toronymagasságban a 3 em. házak felett és mozgó lépcső szállítja fel az utasokat a »földalatti«-ba. Egy perc mulva megint elnyelt a föld és végül kiszálltunk ezren meg ezren a 145-ik utca elhagyatott telkei közt, a hol semmi keresni valónk se volt, hogy az utca másik oldalán 200 m.-nél hosszabb Gänsemarschban várjuk ki, míg 20 perc mulva visszajuthatunk az alagutba, a honnan jöttünk és jegyet váltunk a visszautazásra. Olyan jót nevtünk az ujonnan érkezőkön, a kiket a végtelen vonal végére küldött a rendőrség, no meg sajátmagunkon, hogy el se tudjátok képzelni hamarjában. Az állomások igen tágasak, de a jó szellőzés dacára kissé fojtó volt a levegő, a kocsikon megéreztem a festékszag és ny-i fogalmak szerint is kissé tömve voltunk, de azért mindenkinek igen jó kedve volt, mindenki büszke a legnagyobb és példátlanul gyors városi vasútra, a mely tolongás nélkül fogja szállítani napi öt- vagy hatszázezer utasát.

Bizonyára érdekelni fog Benneteket, milyen életmódot folytatok pár hete: Kelés 1/2 7 körül, torna legalább 1/4 óra (már a mennyire kisdéd szobám ürtartalma és egy nehéz szék engedik) nyitott ablak mellett (a melyet éjjelre se csuktam be teljesen egész évben még 20°-os hidegben sem), aztán következik, a mit itt tanultam és otthon sose mertem volna megpróbálni, t. i. a mozgástól felhevült állapotban egyenesen lemegyek a fürdőszobába és (az izzadságot azonban letörölve) jéghideg kádfürdőt veszek, mely egy-két percnél tovább nem tart. Ezt ledörzsölés követi, míg a bőr fel nem melegszik ismét. Ez az edzés legjobb módja, hogy mért nem fázik meg az ember, azt még mindig nem értem. Következik 500 méter futás úgyis mint gyakorlat, úgyis mint egytlen vagy legalább legolcsóbb eszköz a 7°-i hajó elérésére a tengeri kikötőhöz, 10 pernyi ut a friss levegőn, 20 perc az emeleti vasuton és 5 perc séta az üzletig, 8 óra. Délben 1 óra szünet. A reggeli hideg (esetleg pastörizált vagy nyers) tej volt, az ebéd 2 pohár tej, túróval v. sajttal, cocoa stb., vacsora tej tükörtojással, vajaskenyérral, hust keveset eszem, gyümölcsöt is ritkán (mivel nem fér össze a tejkurával.) Este kisebb séta, esetleg torna és lélegzési gyakorlatok, ha nem vagyok elég fáradt. Mióta kávéról és teáról lemondtam, nem kapok többé arcszagatást stb. és egyébként elég jól érzem magam.

Hó még nincs. Nagy hideg se volt. Vasárnap remek sétákat és olcsó vill. kirándulásokat lehet tenni a környéken.

Egyébként meglehetősen remeteéletet élek, de a mint megfelelő körülmények közé jutok, igyekezni fogok ismeretségeket kezdeni. Persze látásból igen sokan ismernek, a kikkel nem vagyok beszédes, hanem igen-igen óvatosnak kell lenni, kivel barátokzik az ember.

Csókol Benneteket szerető

Aurél fiatok.

SZÍNHÁZ.

Vándorlegény.

1904. nov. 26.

Szövegét két német írta, muzsikáját egy harmadik. Szövegére áll a híres bécsi nóta!

„Nem szerzett ilyent Góthe, Schiller sem írta azt“.

Vagyis nem valami remekmű, mely megérdemelné, hogy magyar színészek magyar színpadon megszólaltassák, sőt dicséretes buzgalommal, java erejüket reá pazarolják.

Vagy a zenéje volt oly világraszóló, hogy csorba esik a magyar kulturán, ha meg nem ismeri?

A zene kétségtelenül kedves, dallamos, fülbemászó volt; egyik-másik részlet szívünkig is eljutott; remekbe azonban ez sem készült. És ha Rákosi Viktor országgyűlési képviselő az Opera Wagner-ciklusában is az ország első zenei színpadjának elnemetesedését látja és az országgyűlésen meginterpellálja a belügyminisztert, mit szólunk akkor a Straubingerről, erről a testestől-lelkestől német anyatejen nagyranőtt operettősről? Pedig a Wagner darabjaiban egy kevéssel mégis csak több a művészet, mint a Vándorlegényben. Szóval, egyáltalán nem tartjuk a magyar színműirodalom nyereségének, hogy a Vándorlegény ide is bevándorolt. Elég már a magyarnak a bevándorlottakból, irodalomban, közéletben egyaránt.

Az előadást azonban nem érheti zokszó. Banzáj: az igazán remek volt.

Először is az est hősről, Gerlaci Herminről essék a szó. Tulajdonképen semmivel sem játszott jobban, mint egyébkor, mert mindig legjobb ereje volt a Pesti társulatának, kit sem saját képessége, sem a közönség elismerése nem tett soha oly elbizakodottá, hogy akár melyik, ha csekélyebb jelentőségű szerepét is a legaprólékosabb gonddal ne alakította volna. Az a kitüntetés, mely őt a szombati estén érte, nem annyira őt, mint magát a bajai közönséget tiszteli meg. S ha Gerlaci Hermin abba a kis tükörbe néz, kívánom, hogy lássa meg benne azt is, amit az saját kedves orcáján kívül még visszatükrözött: a bajai közönség jó ízlését, mellyel művészetét értéke szerint tudta megbecsülni.

Gerlaci Hermin Oculi-t játszotta. (Ez az Oculi mintha testvére volna a notre-dame-i toronyórnek, kit Quasimodo-nak hívnak, talált gyerek ez is, az is, csak más-más vasárnapról nevezték el őket.) Gyönyörű játékát zugó taps honorálta. Ilyen tapsvihart még nem hallott az Ipartestület háza. Mintha karban szólaltak volna meg a tenyerek, szinte meg lehetett különböztetni a diskánt és basszus tapsokat.

Kívette a maga részét a tapsból Áldor Juliska is. Eldöntetlenül hagyom a kérdést: hangja volt-e szebb, vagy játéka? Mind a ketőre a művésznőnél is büszkébb lehet — az igazgatóság. A herceget játszotta szokott elevenséggel és temperamentummal.

A hercegnét Kuthy Janka játszotta. Pedig jobb lett volna, ha Szabados Gizike játssza, kit élénk, kedves játéka szinte predesztinál a kisebb operett szerepekre. — Simon Mariska és Mihályfi Juliska jelentéktelen szerepében is meg állta helyét. — Sraubingert Bálint Béla játszotta. Hálás szerepét ügyesen aknáztta ki. Éneke — néha-néha egy kis vibrálást leszámítva — szabatos volt, érzéssel telve; játéka pedig mindvégig mutatta, hogy nagy kedvvel és ambícióval dolgozott.

— Vitéz Róbert személyében, ki az udvarmestert adta, új erővel ismerkedtünk meg. Kár, hogy ismeretségünk oly rövid lélegzetű, mert ügyes játéka még többet igért, mint amennyit adott. Hisz az udvarmesteri szerep valóban közhellyé lett már az operettben; s ha a librettista, nem tudjuk érdekessé tenni ez elcsépelet szerepet, a színész feladata még nehezebb. — Mulasztást követnék el, ha a nehéz operett betanítóját és vezetőjét Németh Ignác karnagyot elismeréssel nem illelnék, ugyszintén a karszemélyzetet, melynek szorgalmas vezetői Dörner Irén és Szendrei Mici dicséretet érdemelnek.

Bob herceg.

1904. nov. 28.

A Martos—Bakonyi—Huszka darabjáról és zenéjéről semmi újat sem tudok mondani a bajai közönségnek, mely mindkettőt nagyon jól ismeri és így felment magának a darabnak megbírása alól. Ezuttal tehát csak az előadásról akarok szólni.

Ez pedig egyike volt a legjobbaknak, melyet az idei évadban élveztünk. Gerlaki Herminnek egyénisége bizonyos művészi zománccal vonta be az egész előadást. Az ő kezében volt a címszerep, mely amúgy is egyik legjobb szerepe Gerlakinak. Minden szava, minden mozdulata művészet volt, még pedig kedves művészet, mely »viharsebesen tör az ellenen át«, legyőzve a közönyt, az unalmat, jó kedvre hangolva a százfejú hidrát, a m. t. közönséget. Növelte az est érdekességét, hogy a művész búcsuzott a bajai közönségtől. Egetverő tapsvihár jutalmazta búcsudalát, melynek utolsó két sora

— — — Ölelni távolból téged,
Édes, drága közönséget —

szinte bánatos visszhangot keltett a közönség szívében. Lapunk más helyén mi is elbúcsúztunk tőle; itt csak utolsó »Isten Veled«-et akarunk neki mondani.

Annet *Kúthi* Janka játszotta, most már növekvő sikerrel. Játéka még mindig egyforma egy kissé; taglejtése ugyszólván kizárólag felső testének saját szerű, jobbról balra való himbálódzására szorítkozik. — A királynét *Simon* Mariska játszotta. Remek dikciója van; előadása végtől végig érthető, ami nem csupán tömör hangjának, hanem tudatos alakításának is érdeme. — Viktória hercegnő szerepében szívesen láttuk *Szabados* Gizit. Igazán szép színpadi alak volt. Első szólója azonban gyenge, halk előadásában nem érvényesülhetett. — Pomponiust *Bálint* Béla játszotta. Úgyesen alakított, de szerepének zenitjén, a »holló legendája« éneklésében hidegen hagyott bennünket. Sokkal több érzést vártunk. — *Ujvári* és *Koncz* burleszk szerepükben remekeltek. Mindkettőnek maszkja maga látványosság számba ment. Lord Lancastert *Király* Ernő játszotta. *Vitéz* Róbert a borbély szerepében jóval jobban játszott, mint énekelt.

Kivette a részét az est sikeréből a kar és a zenekar is. Annie imádságában nagyon szép volt *Dörner* és *Szendrei* szopránja, *Kaposi* Irén altja. *Németh* Ignác karmester mester is volt igazában, s illendő, hogy neki is hálálkodjunk lelkiismeretes munkájáért, mely nélkül a mai est nem vált volna a társulatra nézve sikeressé, ránk nézve élvezetessé.

Szulamith.

— 1904. nov. 29 —

Nyugtával dicsérd a napot. Azt hittük, a »Bob herceg« után már szó sem lehet emelkedésről, pedig az utolsó előadás annyiban mindenesetre jobb volt a Bob hercegnél, hogy míg ez utóbbi csak a mókától, a jó kedvtől pezseg és muzsikája is könnyed, addig a »Szulamith«-ban gyönyörű zene, komoly, valóban megrázó jelenetekkel változik. Mindkét darabban különben a szereplők a legjobbat nyújtották. Méltán mondhatjuk tehát, hogy nyugttával dicsérd a napot, mert a befejező este koronája volt az idei szezonnak.

Van a darabnak egy fő énekes — és egy fő drámai szerepe, Szulamith és Abigail. Előbbi *Áldor* Juliska, utóbbi *Simon* Mariska játszotta oly precízitással, mely mindkét művésznőnek biztosítja emlékezetét. *Áldor* Juliska oly érzéssel énekelt, *Simon* Mariska oly nemes pátosszal játszott, hogy mindvégig felénk fordult a közönség szíve. És az a siri csend, mely szerepük egy-egy kimagaslóbb részletét kísérte, a meghatottság, mely önkénytelenül arcunkra ült, nagyobb elismerés a legviharosabb tapsnál is. *Áldor* Juliska énekszámából külön is kiemelem a II. kép remek szolamát:

„Mert keserves előttem
Látni a halált.”

Ugyancsak említésre méltó a II. kép eskü-kettőse és a köszönő-dal a megmentése után. Megkapó volt azon jelenet, midőn elborult elmével éneklé atyjának:

„Hiába kérded,
Nem mondhatom néked.”

Áldor Juliska több elismerést érdemelt ki magának ezen estén, mint amennyit a bajai közönség ezen évadban juttatott neki. Ne ítéljen meg bennünket érte, mert mint egy másik cikkemben kifejtettem, a sikernek sokszor külső, a művészi értéken kívül álló okai és feltételei vannak; és ha az idei kedvenc-verseny nem tereli az érdeklődést a művészettől a személyre, *Áldor* Juliskának több igazságot szolgáltatott volna a közönség izlése. Igaz ugyan, hogy a kedvenc-versenynek meg volt az az eredménye, hogy a legkiválóbb tehetség ez uton is érvényre jutott; de megvolt az az önkénytelen kára, hogy egyesek szeszélye a többi igazi istenadta tehetséget sem engedte saját megérdemelt polcára emelkedni. Az elfogulatlan kritika ez uton kíván neki is, de *Simon* Mariskának is igazságot szolgáltatni. Utóbbi meglepett bennünket azzal az elementáris drámai erővel, melyet alakításában kifejtett. Szerepének fénypontja volt az V. kép, melyben oly remekül tükröztette vissza a női szív két leghatalmasabb érzelmét, az anya fájdalmas szeretetét és a lemondó hitvesi szerelmet, hogy túlzás nélkül állíthatjuk: Ama drámai alakítások közt, melyeket idén látnunk lehetett, ez volt a legsikerültebb. Ennél a képnél sem lehetett tapsot hallani; de annál őszintébb elismerés sugárzott vissza a közönség szeméből, mely odaszegeződött a művésznőre. A két fő férfiszerep, *Absoloné* és a főpapé, szintén méltó kezekben volt: emezt *Bálint* Béla, amazt *Király* Ernő játszotta. *Király* Ernő kétségkívül e nap aratta fiatal pályájának legszebb sikerét. Éneke szinte ragyogott az érzéstől, de meg is hatott mindenkit. A II. jelenet bariton szólója külön említést érdemel. *Bálint* Béla kisebb szerepét szépen töltötte be. A *Colnide*-ben kissé vibrált a hangja, de nagyon szép volt éneke az utolsó jelenésben, midőn harmónium kísérettel áldást mondott az ifjú párra. A mellékszereplők közül *Kovács*, *Monoah* szerepében, *Rátkay*, *Erdőssy* és *Vitéz*, mint kérő jeleskedett. *Ujvári*, a szerezsen szolga, elemében volt. Mókái még saját neje ajkain is mosolyt fakasztottak, kit pedig ritkán láttunk mosolyogni. Hálás táncitanítványai szép koszorúval lepték meg.

A kar éneke megfelelt a szereplők játéka-nak. Csak a legelső jelenésben volt a szoprán túlerős. Ez az est *Németh* Ignác karnagy jutalomjátéka volt. Sokat kell neki fáradnia reggeltől estig, de fáradozásának legszebb jutalma: ilyen játék, minő a keddi esti jutalomjáték volt.

HIREK.

Dr. Rajk Aladár orsz. képviselő f. hó 4-én Zomborba utazik, hogy az ott tartandó tiltakozó népgyűlésen a zombori független polgárság meghívása folytán résztvegyen.

Majorossy János meghalt. Mélyen megrendülve vesszük a hirt, hogy *Majorossy* János püspök meghalt. — Az elhunyt főpap általános tiszteletben részesült, de különösen szeretett Bácsme gyében, ahol halála híre mély megdöbbenést és részvétet fog kelteni. — Császká György érsek elhunyt után *Majorossy* János lett érseki vikárius Kalocsán, de nem sokáig kormányozhatta az egyházmegyét, mert mult hó 27-én éjjel 73 éves korában elhunyt.

Kinevezés. Az igazságügyiminister *Páncél* Zoltán szabadkai kir. törvényszéki joggyakornokot a bácsalmási ktr. járásbirósághoz aljegyzővé és egyszersmind az almási kir.

járásbiróság területére ügyészi megbízottul nevezte ki.

Polgár József — kuriai bíró. Biztos forrásból értesülünk, hogy *Polgár* Józsefet, a szabadkai kir. törvényszék elnökét kuriai bírónak nevezi ki a király. A nagy méltósággal való kitüntetés méltó jutalma lesz a törvényszéki elnök kiváló munkásságának. A kinevezést a hivatalos lap rövid idő múlva közli.

A színház ügye. A színház építésének kérdése végre megoldást nyer. Erre mutat legalább minden körülmény. A most mult színházi idény megtanította városunk közönségét, hogy ezt a mostani szégyenletes állapotot túrnunk nem lehet, nem szabad. Egy oly intelligens város, mint Baja, nem szégyenkezhetik tovább, nem viheti a szintársulatot és a közönséget egy terembe. Hiszen ami a nézőteret illeti, az még megjárna a földszintje. De itt is nagy baj az, hogy a város szegényebb néposztálya teljesen ki volt az idén zárva a színházból, mert nem volt karzat. Ami pedig a színpadot és az öltözőt illeti, az már egyenesen az utolsó falura emlékeztet.

Ennek a hatása alatt ült össze mult hó 29-én délután a színügyi bizottság, hogy határozzon ifj. *Bobula* János legújabb terve felett, amely szerint a színház a régi tervek szerint a gróf-Zichy Bódog-térre építtessék. A terv szerint a színházépület alkalmazkodik az utcához és a *Tóth* Kálmán szobor előbbre vitetnék 20 méterrel.

A színügyi bizottság ülésén 12 tag jelent meg és egyhangúlag magukévá tették *Bobula* tervét. A színügyi bizottság a színháznak építését a *Tóth* Kálmán-térre véleményezi és javasolni is fogja ezt a legközelebbi közgyűlésnek. Tekintettel arra, hogy a bizottsági tagok is mind helyeslik a tervet, remélhető, hogy a színház építéséhez kora tavaszkor hozzáfognak.

Bankett Schmausz Endre tiszteletére. Az apatiniak *Schmausz* Endre ny. főispán tiszteletére abból az alkalomból, hogy végleg megtelepedett Apatinban, bankettet rendeztek, melyen számos tóasztban ünnepelték.

A bajai Duna-hid. A baja-bátaszéki elsőrangú fővonal és Duna-hid építésére a forgalmi eszközökkel együtt 8.000.000 koronát irányoztak elő, mely összeget 3 év alatt kell fölhasználni. Az 1904. évi 300.000 korona részletet előmunkákra, próbafurásokra és ki-sajátításokra fordították. 1905-ben 2.500.000 koronát fognak fölhasználni s ez összeg jó-része a Duna-hid pilléreinek építésére jut, melyre az árlejtést a máv. igazgatósága kora tavasszal fogja kiirni.

Beigtatás. A helybeli ág. hitv. ev. egyház mult hó 20-án szépen sikerült ünnepély keretében igtatta be hivatalába új egyházfelügyelőjét, *Halm* Sándor madarasi földbirto-kost. Az ünnepély sorrendjét az ev. elemi iskola növendékeinek alkalmi éneke vezette be. Ezután *Friedrich* Zsigmond lelkész az egyház nevében magas szárnyalású beszéd kíséretében üdvözölte az új felügyelőt, majd pedig *Kádas* Dezső el. isk. tanuló mutatta be az ifjuság hódolatát. Az ünnepély a »Hym-nus« éneklése mellett ért véget.

Meghívó. F. évi december 8-án lesz 50. éve, hogy IX. Pius pápa hitágazatként ki-mondotta a Bold. Szűz szeplőtelen foganta-tását. A helybeli ciszt. róm. kath. főgimnázium ez alkalomból december 8-án vallásos jellegű

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

az egyedül elismert kel-
lemes ízű természetes
hashajtószer.

Mária-ünnepet rendez, melyre a t. szülőket és a nagyközönséget ez úton is meghívja az igazgatóság. D. e. 1/9 órakor az igazgató papi segédlettel ünnepélyes szt.-misét mond a Szt.-Ferencz rendiek templomában, melyet követ az ünnepély az intézet tornatermében.

Iparhatósági megbizottak választása lesz december hó 8-án a városi székház kis (2. számú) tanácstermében.

Pályázat útkaparói állásra. A polgármester a következő hirdetést teszi közzé: Baja város törvényhatóságánál üresedésbe jött, évi 528 korona fizetéssel és 100 korona ruhailletményvel javadalmazott II. oszt. útkaparói állásra pályázat nyitattik. Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy kérvényeiket f. évi december hó 17-ik napjáig a polgármesteri hivatalnál nyújtsák be.

A budapesti Uránia színház folyó évi december hó 16., 17. és 18-án fogja a »Nemzeti Szálló« nagytermében legújabb budapesti műsordarabjainak nagyobb sikerű újdonságival előadásait tartani. Új gépezetek, új mozgóképek. Műsor: 16-án: Az éjfél nap országa. 17-én: A modern asszony. 18-án: Berliini élet. Jegyek előre válthatók Kollár A. könyvkedésében. Bővebbet a napi falragaszok.

A ciszterciék névtára. A kiváltságos ciszterci-rend zirci, pilisi, pásztoi és szentgotthárdi egyesített apátságainak névtára megjelent az 1904—1905-ik évre. A rend feje *Vajda Ödön Pál*, aki most hetven éves; apát 1891. óta. Zirci perjel *Szentes Anzelm dr.*, alperjel *Pecsner Emil Árpád dr.*, közvetlenül a zirci konventhez tartoznak még Szegeden *Platz Bonifác dr.* főigazgató. Előszálláson *Kéri Vidor* jószágkormányzó, Budapesten *Békefi Remig dr.* egyetemi tanár és *Barbarits Róbert*, Zágrábban *Greska Kázmér dr.* A szentgotthárdi konvent perjele *Szenczy Győző*, az egri konvent perjele és a főgimnázium igazgatója *Kassuba Domokos*, a székesfejérvári rendház főnöke és főgimnáziumi igazgató *Zalai Mihály*, a pécsi rendház főnöke és főgimnáziumi igazgató *Vass Bertalan dr.*, a bajai rendház főnöke és igazgatója *Werner Adolf dr.* A budapesti rendház tagjai: *Piszer Imre dr.* házfőnök, *Mihályfi Ákos dr.*, *Czilek Balázs dr.*, *Szeghy Ernő dr.* A rend tagjainak száma összesen 150, ezek közül az apáton kívül 105 áldozópap. A gimnáziumokban 60 tanár van, lelképásztorkodással 16 foglalkozik. A rend vezetése alatt egy hittudományi intézet és 4 főgimnázium áll, ezekben 1538 tanuló van. Legnépesebb a pécsi 462 tanulóval. A rend 14 plébániát kezel 52 leányegyházzal; a plébániák közül egy a szombathelyi, kettő a székesfejérvári egyházmegyében van, a többi a veszprémi-ben. A rend legidősebb tagja *Lóskay Bekény*, született 1828 február 29-én; jelenleg kiérdemült lelkész Szentgotthárdon.

Megzavart lakodalom. Lakodalomra készültek mult hó 23-án Vaskuton. *Kroling Antal* regőcei szolgáló akarta oltárhoz vezetni a mondott napon szerelmes mátkáját: *Schmidt Borbálát*. Együtt volt már a násznép, az egyik vőfény ki is adta már a jelszót, hogy »Ujujujuju!«, vagyis hogy lehet indulni, amikor előlépett két bajai szálas csendőr s a vőlegényt menyasszonyostól letartóztatta s behozta Bajára. A dolognak az az előzménye, hogy *Kroling Antal*, akkor, amikor még *Kautten Miklós* képfestőnél volt alkalmazásban, ott különféle kötöket és fejkendőket lopott — nászajándéknak. A kötőkből 47 darabot s a fejkendőkből 9 darabot találtak meg a csendőrök.

Nem rossz. Mult hó 22-én történt, hogy *Lamór Károlynak* ellopták a téli kabátját a Szalay-féle borozóban. Minthogy akkor *Lamóron* kívül senki más vendég nem volt, mint az ő tulajdon unokaöccse: *Németh Antal*, ellene tett följelentést a csendőrségnél. Két csendőr még az nap vizitbe ment *Németh Antalhoz*, miközben az iránt is kezdtek érdeklődni, hogy hova lett a téli kabát? *Németh* minden teketória nélkül bevallotta, hogy a téli kabátot ő lopta el.

— De már engedelmet kérek — mente-

getőzött *Németh*, — csak inkább én lopom el, mint más. Így legalább a rokonságban maradt.

A bajai róm. kath. legényegyletnek f. é. nov. hó 20-án megtartott színelőadással egybekötött táncmulatsága alkalmával a következők voltak szívesek felülfizetni: *Nagys. és főtiszt. Vojnits Dániel* apátplébános úr 10 kor. *Kúts János* bácsbokodi plébános úr 2 kor. *Werner Adolf* főgimn. igazgató úr 2 kor. *Hechtel József* ügyvédjelölt úr 4 kor. *Horváth János* vendéglős úr 5 kor. *Köbling Jánosné*, ifj. *Tinuszt István*, *Schuler József*, ifj. *Utry Pál* és *Dervaderics Illés* 2—2 kor. *Zsiskó Lajos* 1 K. 30 f. *Várady András*, *Schneider Gábor*, *Szabó Lajos*, *Csatlós Béla*, *Gyulai István*, *Bálint Gyula*, *Romváry Dezső*, *Köbling Ferencz* és *Halász József* 1—1 koronát és *Berta Nándor* 40 fillért. Fogadják a nemes szívű felülfizetők ez uton is az egylet hálás köszönetét. Elnökség.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan »Ferencz József« keserűvizet.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai *Dr. Lehman* arckenőcs, melz pár napi használat után megifjítja az arcbórt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőrtakát (*Mitesser*.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására juttatni, hogy a

KARÁCSONYI VÁSÁR

már nálam megtekintésre ki van állítva és ezen évben sok számos új tárgyat t. c. közönség meglepetésére beszereztem. Nagy súlyt fektetem a sok különféle

GYERMEK JÁTÉKOKRA

Meglepő francia babák ugymint újféle járóbabák! Azonkívül gondoskodtam, hogy úgy a fiatalok, mint idősebbeknek szebbnél-szebb és alkalmas tárgyakat oly nagy választékban kaphatók, hogy bátran a fővárossal versenyzem.

Raktárom dúsan fel van szerelve különféle üveg, porcellán, majolika, bronz, China-ezüst, fa, bambusz és japán tárgyakkal, azonkívül fonott és mahagonifa casseták, díszasztalkák, állványok, zenetárgyak és beszélő gépek legmulattatóbb beszédekkel és énekekkel.

Midőn ezen alkalommal az eddigi szíves bizalomért és támogatásért köszönetemet nyilvánítom, kérem azt tovább is részemre fentartani szíveskedjék, melyet mint eddig is pontos és jutányos kiszolgálással kiérdemelni fogok.

Kiváló tisztelettel

STERNFELD VILMOS.

9090/tkv.

1904. sz.

Árverési hirdetés.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést *dr. Kelemen József* bajai ügyvéd által képviselt *Schönstein Adolf* magánzó bajai lakosnak, **Fölkl József és neje Braskovits Julianna** bajai lakosok elleni végrehajtási ügyében 1600 korona tőke, ennek 1904. évi augusztus hó 14-től járó 8 % kamatai, 110 korona 90 fillér eddigi, 24 korona 30 fillér ezutal és a még felmerülő költségeknél; nem különben esatlakozott *dr. Fehér János* bajai ügyvéd által képviselt *Hirsehler Vilmos* bajai lakosnak 31 korona 70 fillér s járulékaik iránti követelése kielégítése végett az 1881. LX. t. cikk 144. és következő §-ai alapján a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó a bajai kir. járásbíró területén lévő a bajai 3988. számú betétben Al. 1. sor- 3400. hrszám alatt felvett

és *József város* Budapesti ut 2 szám alatti házra 3600 korona kikiáltási árban ezennel elrendeli és annak Baján a telekkönyvi árverési helyiségben 1904. évi december hó 21-ik napjának délután 3 óráját kitűzi, a midőn a fennebb körülírt ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papírokkal a kiküldött kezéhez tegyék le.

Vevők a vételárat 3 egyenlő részletben és pedig az első részletet 30 nap a másodikikat 60 nap, a harmadikat pedig 90 nap alatt, mindig az árverés jogerőre emelkedésétől számított, de mégis az árverés napjától járó 5% kamataival együtt a bajai kir. adó- mint letét-hivatalba az ide két példányban és kellő felzetekkel benyújtandó kérvény kapcsán fizessék le.

A bánatpénz az utolsó részletbe számíttatik be.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóság

Baja, 1904. évi október hó 13. napján.

Mayer,

kir. járásbíró.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy mint eddig, úgy most is, tüzelő szén üzletemben a legjobb minőségű tüzelő anyagokat tartom állandóan eladásra úgy mint:

Elsőrendű

légszeszgyári dió koks.

(Olcsóbb féle vagyis nagyobb darabos kokszot nem tartok.)

Porosz szén, préselt,

egy kg.-os kockákban.

Legjobb minőségű

salgótarjáni darabos szén.

Ezen fajnál a t. közönségnek is érdekében szükségesnek tartom megjegyezni, hogy ez az összes hazai szének közt a legcsekélyebb füstképződésű, leglángosabb és magas hőfokánál fogva házi fűtésre legajánlatosabb. Szokás azonban olcsóbb faj széneket is e néven forgalomba hozni, miért is kérem a t. vevő-közönséget, szíveskedjék nálam összehasonlítás végett, bármily csekély megrendelést tenni.

Tartok ezenkívül olcsóbb darabos kőszent is, valamint keményfaszenet és vágott keményfát eladásra. — A nálam vett tüzelő anyagokat »házhoz« szállítom. — Megrendelhető lakásomon (Kisvásártér, Képezdének átellenében) és a Tóth Kálmán-téri dohánytőzsdében.

A t. közönség pártfogását kérve, mit igyekezni fogok kiérdemelni,

maradtam teljes tisztelettel

Nagy Péter,

5-5

szénkereskedő.

HÁZAK, INGATLANOK
ADÁSVÉTELÉT,
BÉRLETEKET
OLCSÓN KÖZVETIT
TAUBNER FÜLÖP
BAJÁN.

6-1

LEGJOBB-NEIDNIGER
KÖZPONTI-CSEKÉP
KÁLYHAKATOROSZIAN
KÉMENYTÖLÖKAT-É
RÁCSOKAT-GYÁRTÁS
SZÁLLIT BUDAPEST
V. SÁTHORY
UTCA 6
KÖCH JENŐ
TEL. SZÁM 360

296 sz.

v. h. 1904

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bajai kir. járásbíróságnak 1903. évi Sp. III. 359/2. számú végzése következtében dr. Szirmai Vidor bajai ügyvéd által képviselt Grün Milosné és társai javára Szilvássy Györgyné ellen 100 kor. s jár. erejéig 1903. évi november hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 845 koronára becsült következő ingóságok, ugymint: házi bútorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíróság 1904. évi V. 264/4. számú végzése folytán 100 kor. tőkekövetelés, ennek 1903. évi október hó 24. napjától járó 5% kamatai, $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 80 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Csátalján alperesek lakásán leendő megtartására 1904. évi december hó 12-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törv. cikk 107. és 108. §-i értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Baja, 1904. évi nov. hó 28. napján.

Szegő,

kir. bírósági végrehajtó

A „Kávé király“-hoz!

Aki nagyon jó zamati s illatú kávé kedvel, az csakis „Király kávé” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávé nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamati s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávé lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1	kgros doboz	4	kor.	80	fill.
2	”	”	9	”	”
4	”	”	17	”	20

Ezen különlegesen pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1	postacsomag	5	kg.	legfin	Cuba	kor.	13	50
1	”	5	”	”	Ceylon	”	12.	—
1	”	5	”	”	Jamaica	”	11.	20

Biró és Társa
a „Kávé király“-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.

26—20

A „Kávé király“-hoz!**Feltűnő újdonság!****DELICE**

— Minden hirdetés felesleges.

A dohányzó egyszer veszi és többet mászt nem szihat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank**BAJAI FIÓKINTÉZETE**

DRESCHER GYULA-féle házban.

Jutányos módozatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:

Törlesztéses és kamatozó jelzálogkölcsonöket

Váltókölcsonöket

Előleget értékpapirokra és árukra

Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket

Bevált szelvényeket

Elfogad takarékbetéteket és betéteket folyószámlára (cheque-forgalom)

Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába vágó műveleteket.

Az intézet működését folyó év augusztus hó 15-ével kezdte meg.

„Magyar Regényírók“

Szerkeszti MIKSZÁTH KÁLMAN

●●●● 4 koronás havi részletfizetésre kaphatók ●●●●

ifj. Wagner Antalnál

BAJÁN.**özv. Spitzer Simonné és Tsa**

tégla-, cserép- és cementárú-gyára

BAJA.

Cementárú osztályunk gyárt és szállit:

Egyszerű és diszes cementlapokat

Sajtolt műkölapokat

Kútmedencéket

Vályukat és jászolokat (ló, sertés és szarvasmarha részére)

Csatorna kagylókat

Mindennemű fedőlapokat kút, kémény,

oszlop, tűzfal stb. fedésére

Határköveket és minden egyéb e szakmába

vágó tárgyakat.

Elvállalunk BETON, TERAZZO és KERAMIT burkolásokat.